

“PLA TERRASSE” DE RECUPERACIÓ, CONSERVACIÓ I SEGUIMENT
DELS RAPINYAIRES DIÛRNS
DE LES BALEARS

Sèrie: Plans d'Espècies Catalogades, 7

GOVERN
ILLES
BALEARS

Edició: Conselleria de Medi Ambient i Territori. Govern de les Illes Balears

Direcció: Joan Mayol. Servei de Protecció d'Espècies

Text: Carlota Viada (SEO/BirdLife) - Projecte ARES (Actuacions de Recuperació d'Espècies Silvestres)

Agraïments: Per a la preparació d'aquest Pla s'ha comptat amb la contribució dels sectors més directament involucrats a través de tallers participatius. Gràcies a ells, el document és més complet i acurat i, per descomptat, la seva participació també és clau en la fase d'aplicació. Els volem agrair a tots la seva dedicació:

MALLORCA

Administració ambiental-GOIB: Rafel Mas (Servei de Protecció d'Espècies-GOIB), Miquel Puig (COFIB).

Agents de Medi Ambient-GOIB: Manolo Martínez, Jordi Monterde, Francesc Lillo, Pep Sunyer.

Associacions de conservació: Antoni Muñoz (GOB-Mallorca), Josep Tapia (FVSM), Jordi Muntaner (Grup Local SEO-Virot), Marina Tysoe (Fundació Natura Parc; Projecte AQUILA a-LIFE), Jovan Andevski (Vulture Conservation Foundation).

Sector acadèmic: Ainara Cortés (IMEDEA-CSIC-UIB)

Sector cinegètic: Guillem Monserrat (Federació Balear de Caça), Francesc Marroig (Associació de Vedats de Caça Major), Jaume Campins (Asociación de Caza Mayor y Conservación de la Cebra Salvaje Mallorquina, ACAM), Joan Manera (Director Insular de Caça de Mallorca), Bartomeu Seguí (Servei de Caça del Consell Insular de Mallorca).

Sector forestal: Joan Santana (Servei de Gestió Forestal-GOIB)

Sector elèctric: Luis Palacios (ENDESA Distribución Eléctrica)

Sector aeroportuari: Miguel McMinn (AENA, Aeropuerto de Palma de Mallorca), Juan Ramón Matas (Divisió Operacions, AENA, Aeroport de Palma de Mallorca) i Carlos Rullan (Dpt. Qualitat i Medi Ambient, AENA, Aeroport de Palma de Mallorca).

MENORCA

Administració ramadera i cinegètica del Consell Insular de Menorca: José Maria Mir (tècnic de Caça i Agricultura), Josep Capó (agent de medi ambient de Caça)

Medi Ambient del Consell Insular de Menorca: Félix de Pablo

Administració ambiental GOIB: Ricard Borràs

Agents de medi ambient GOIB: Llorenç Capellà

Associacions de conservació: Rafel Triay (SOM), Marina Pons (FNP)

Sector aeroportuari: Óscar García Febrero (Minuartia) i Abelardo Olives (cap de gabinet de Direcció, AENA, Aeroport de Menorca)

PITIÜSES

Agents de medi ambient GOIB: Esteban Cardona

Consell Insular d'Eivissa: Jaume Estarellas

Dibuix de portada: Juan Varela. Dibuixos de la *Petita Guia de Rapinyaires de les Balears*; editada per SEFOBASA el 1993 per al Govern de les Illes Balears.

JUNY 2020

Maquetació: Do it, SL

Impressió: Unitat de Reprografia de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears

Dipòsit legal: PM 352-2020

Introducció.....	4
Espècies considerades al Pla.....	6
Estatus de les espècies catalogades.....	7
Amenaces i factors limitants actuals.....	10
Meta i objectius del Pla.....	13
Accions de recuperació i conservació.....	14
Mesures de seguiment de les espècies.....	18
Mesures de participació, coordinació i difusió.....	20
Altres obligacions administratives.....	21
Vigència.....	23
Pressupost.....	23

El Pla rep el nom de **Michel Terrasse**, un dels pioners en la conservació activa de rapinyaires a Europa i que també va deixar una petjada molt significativa a les Balears, per exemple, descobrint els primers nius de voltor negre a principi de la dècada de 1970. Va ser fundador de la Mission Rapaces i de la Ligue pour la Protection des Oiseaux (LPO/BirdLife França), promotor de la reintroducció del voltor comú i del voltor negre a França. Michel manté encara una notable activitat internacional en aquest camp com a membre de la *Vulture Conservation Foundation*.

Michel Terrasse

JESÚS R. JURADO

EL PODER DELS RAPINYAIRES

Després de la intensa persecució humana, les aus més poderoses recuperen territori

Als rapinyaires els comença a anar bé. No han recuperat les seves notables poblacions històriques, però surten de la seva pitjor època gràcies a la feina conjunta de les autoritats ambientals, associacions de conservació, caçadors, ramaders, propietaris de finques, empreses diverses, com les radica- des a àrees naturals i les elèctriques, i altres sectors implicats, com també, gràcies a la major sensibilització de la societat balear envers la conservació de la natura.

La societat n'impulsa la recuperació

Els rapinyaires a les Balears han estat objecte de mesures actives i intenses de conservació, qualcun des de fa més de 40 anys! En particular, les cinc espècies catalogades han tingut un pla de recuperació, conservació, reintroducció o maneig propi.

CHRISTIAN PACATEAU

Pollets d'ànguila coabarrada criats en captivitat per a reintroduir-los a Mallorca.

Cal esmentar també el gran esforç realitzat en la protecció legal de les àrees crítiques per a la reproducció i alimentació dels rapinyaires que va comportar la Llei d'espais naturals (LEN) de 1991, la declaració d'espais protegits i la dels llocs Natura 2000. A Menorca va ser determinant la declaració de l'illa com a Reserva de la Biosfera, l'Agència de la qual actualment impulsa moltes tasques de conservació i seguiment de la biota, entre les quals la d'alguns rapinyaires.

Ara, d'acord amb la Llei 42/2007 de patrimoni natural i de la biodiversitat, que preveu que les espècies que tinguin problemes de conservació comuns poden ser objecte de planificació conjunta, es presenta un pla per als cinc rapinyaires catalogats com a amenaçats de les Illes Balears i s'hi afegeixen la resta de diürns per assegurar-ne el seguiment.

S'anomena *de recuperació*, perquè és el que requereix la llei per a les dues espècies en perill d'extinció (milà i àguila coabarrada) i *de conservació* per a les altres tres catalogades com a vulnerables (voltor negre, miloca i àguila peixatera); per acabar, s'hi afegeix el tret *de seguiment* referit a la resta d'espècies protegides.

EL PAPER I VALOR ECOLÒGICS DELS RAPINYAIRES

Els rapinyaires tenen un elevat valor ecològic, ja que estan ubicats a les parts més altes de la cadena tròfica i asseguren els equilibris demogràfics de les espècies que tenen per sota. Tradicionalment, l'home ha perseguit amb més malvolença precisament els depredadors i s'han extingit o estan molt malmesos a la majoria d'ecosistemes arreu del món.

Per a què ens serveixen?

Aporten serveis ecosistèmics importants, com és el cas dels carronyaires (miloca, milana, voltor), que retiren de la natura milers de tones d'animals morts anualment a Espanya, i amb això netegen els camps i eviten la propagació de malalties.

A més, és ben conegut el seu paper en el control de plagues, com ara de rosegadors i insectes. En aquest sentit, destaca el control exercit pel milà sobre els grans rosegadors i el de l'àguila coabarrada sobre la gavina comuna. Malauradament, la intoxicació de rapinyaires per raticides anticoagulants a les Balears està molt estesa i relacionada amb la densitat de població humana: entre 2015 i 2017 van morir més de 30 milans, la majoria dels quals eren polls alimentats pels pares amb rates mortes per raticida.

Precisament, una de les alternatives als raticides químics és el control integrat de plagues de rosegadors, que inclou l'atracció d'òlibes, xoriguers i altres rapinyaires que en mengen, per exemple, instal·lant caixes niu.

MARTEL REBASAS

MARTEL REBASAS

Xoriguers i òlibes ocupant caixes niu instal·lades al Parc Natural de s'Albufera de Mallorca.

Tampoc no es pot infravalorar el valor econòmic que aporta el turisme ornitològic a les Illes Balears, sobretot d'estrangers, que venen cercant els rapinyaires més emblemàtics, com el voltor negre, l'àguila peixatera o el falcó marí (*Falco eleonorae*). Venen fora de temporada (març-abril i octubre-novembre) i contribueixen a la desestacionalització turística. El seu origen és, fonamentalment, el Regne Unit i Alemanya, si bé escandinaus, holandesos o russos van augmentant la quota de visitants. En els darrers anys, alguns ajuntaments s'han començat a promocionar en aquest sentit (Calvià, Alcúdia, Pollença) i també s'han editat guies en anglès.

ESPÈCIES CONSIDERADES AL PLA

Espècies prioritàries

Les espècies d'aus rapinyaires catalogades com a amenaçades a les Illes Balears són l'objectiu prioritari d'aquest Pla:

► EN PERILL D'EXTINCIÓ

Milà, *Milvus milvus*
Àguila coabarrada, *Aquila fasciata*

► VULNERABLE

Voltor negre, *Aegypius monachus*
Miloca, *Neophron percnopterus*
Àguila peixatera, *Pandion haliaetus*

Altres espècies beneficiades

Hi ha altres rapinyaires diürns (veure taula) presents a les Illes Balears que no es troben amenaçats, però estan protegits i, a

més de resultar beneficiats per les actuacions previstes per a les espècies prioritàries, podria ser interessant planificar el seguiment de les seves poblacions o, fins i tot, plantejar algunes mesures de conservació específiques.

En tot cas, i d'acord amb l'obligació legal, el Pla se centra prioritàriament en les cinc espècies catalogades per a les quals les Illes Balears tenen una responsabilitat important en l'estat de conservació.

Totes aquestes (excepte l'àguila coabarrada) estan considerades al Raptors MoU, un memoràndum d'enteniment sobre conservació d'aus rapinyaires migratòries a l'Àfrica i Euràsia, del Conveni de Bonn, el qual ha estat subscrit per l'Estat espanyol.

ESPÈCIE	ESTATUS A LES ILLES BALEARS	NIVELL DE PROTECCIÓ
Aligot vesper, <i>Pernis apivorus</i>	Migrant	Protecció especial
Milà negre, <i>Milvus migrans</i>	Migrant	Protecció especial
Voltor lleonat, <i>Gyps fulvus</i>	Sedentari	Protecció especial
Àguila marcenca, <i>Circus gallicus</i>	Migrant	Protecció especial
Arpella, <i>Circus aeruginosus</i>	Sedentari/migrant	Protecció especial
Arpella pàl·lida, <i>Circus cyaneus</i>	Hivernant/migrant	Protecció especial
Arpella russa, <i>Circus macrourus</i>	Migrant	--
Arpella cendrosa, <i>Circus pygargus</i>	Reproductor accidental/migrant	Vulnerable
Esparver o falcó torter, <i>Accipiter nisus</i>	Hivernant/migrant	Protecció especial
Aligot, <i>Buteo buteo</i>	Sedentari/hivernant	Protecció especial
Àguila calçada, <i>Aquila pennata</i>	Sedentari/hivernant/migrant	Protecció especial
Xoriguer petit, <i>Falco naumanni</i>	Migrant	Protecció especial
Xoriguer, <i>Falco tinnunculus</i>	Sedentari/hivernant/migrant	Protecció especial
Xoriguer cama-roig, <i>Falco vespertinus</i>	Migrant	Protecció especial
Esmerla, <i>Falco columbarius</i>	Hivernant/ migrant	Protecció especial
Falconet, <i>Falco subbuteo</i>	Reproductor accidental/migrant	Protecció especial
Falcó marí, <i>Falco eleonorae</i>	Estival/migrant	Protecció especial
Falcó, <i>Falco peregrinus</i>	Sedentari/hivernant	Protecció especial

Nivell de protecció de cada espècie d'acord amb el Llistat d'espècies silvestres en règim de protecció especial i el Catàleg espanyol d'espècies amenaçades (Reial decret 139/2011)

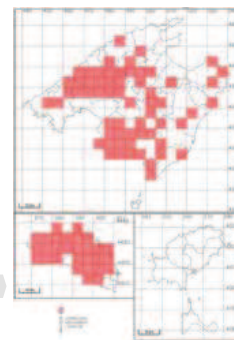
ESTATUS DE LES ESPÈCIES CATALOGADES

MARK MEDGALL-SHUTTERSTOCK

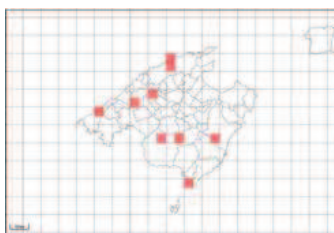
Milà (*Milvus milvus*) EN PERILL
Illes: Mallorca i Menorca
Població: Min. 70 parelles a Mallorca, 52 a Menorca
Tendència: En expansió des del 2007
Situació de conservació: Favorable

Distribució del milà al 2019; en vermell, àrees de cria segura en quadrícules de 5x5 km.
Font: Bioatles, 2019

Distribució de l'àguila coabarrada al 2019; en vermell, parcel·les territorials en quadrícules de 5x5 km.

Font: Bioatles 2019

ANDREANTAS-SHUTTERSTOCK

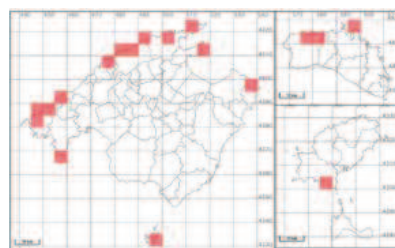
Àguila coabarrada o de Bonelli (*Aquila fasciata*) EN PERILL
Illes: Mallorca
Població: 35 exemplars, 8 parelles territorials
Tendència: Reintroduïda el 2010-2016, en expansió.
Situació de conservació: Favorable

Voltor negre (*Aegypius monachus*)
VULNERABLE
 Illes: Mallorca (visitant ocasional a Menorca)
 Població: Min. 125 exemplars i 45 parelles reproductores
 Tendència: En expansió demogràfica, però no geogràfica
 Situació de conservació: **Favorable**

Distribució de la població reproductora de voltor negre a Mallorca al 2019 en quadrícules de 5x5 km.
 Font: Bioatles 2019

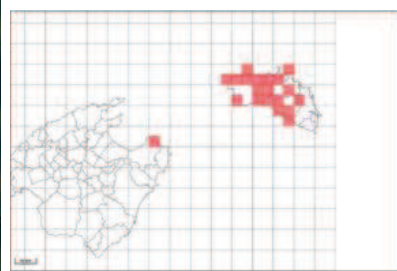
Distribució actual de l'àguila peixatera en quadrícules de 5x5 km
 Font: Bioatles 2019

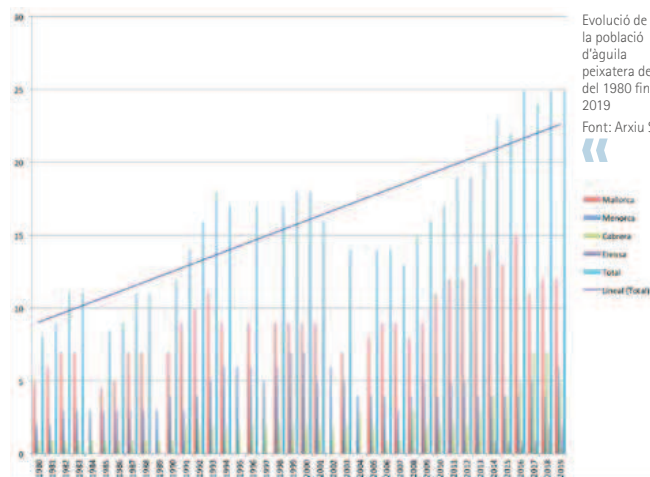
Àguila peixatera (*Falco peregrinus*) **VULNERABLE**
 Illes: Totes les illes (extingida a Formentera)
 Població: 20-25 parelles
 Tendència: En expansió moderada. El 2014 va recolonitzar Eivissa, on s'havia extingit als anys 70. A Mallorca ha perdut algunes parelles els darrers anys.
 Situació de conservació: **Favorable**

Miloca (*Neophron percnopterus*)
VULNERABLE
 Illes: Menorca, i petita població a Mallorca
 Població: 50 parelles a Menorca, 1-2 a Mallorca
 Tendència: Estable; a Menorca ha arribat a la capacitat màxima de l'illa
 Situació de conservació: **Favorable**

Distribució de la miloca a les Illes Balears al 2019 en quadrícules de 5x5 km
 Font: Bioatles 2019

Evolution of the population of peregrine falcon from 1980 to 2019
 Font: Arxiu SPE

AMENACES I FACTORS LIMITANTS ACTUALS

El canvi que ha experimentat la nostra societat en les darreres dècades, la qual ha passat de ser una població eminentment rural a mitjan segle XX a una població urbana, tecnològica i digital, ha canviat el tipus de problemes que pateixen els rapinyaires. Ara són les col·lisions, electrocucions i altres sense intencionalitat les causes més importants de mortalitat no natural, en lloc dels tirs, enverinaments i paranys que dominaren "la gran guerra contra els rapinyaires", en paraules del mestre Terrasse, amb resultats dramàtics al llarg del segle XX. Aquest canvi de paradigma en la conservació de les aus rapinyaires obliga a atendre nous reptes.

Les amenaces conegudes que afecten les espècies del Pla són les següents (per ordre d'importància).

AMENACES DIRECTES (que causen mortalitat)

1. Electrocutió a esteses elèctriques

És, actualment, la causa coneguda de mortalitat no natural més greu que pateixen els rapinyaires a les Balears. Afecta especialment l'àguila coabarrada, el milà i l'àguila peixatera, i puntualment també la miloca i el voltor negre, a més d'altres no amenaçats, com l'àguila calçada, el xoriguer i l'òliba. Entre 1999 i 2016 s'han registrat 600 aus electrocutades de 15 espècies diferents, 12 de les quals protegides; concretament, 30 milans, 12 àguiles coabarrades, 11 àguiles peixateres i un voltor negre. Aquestes dades representen la punta de l'iceberg, ja que

s'ha estimat que la xifra real és sis vegades més gran del que es troba. Des del 2001 ja no s'instal·len més esteses elèctriques aèries a sòl rústic, gràcies al Pla Director Sectorial Energètic de les Illes Balears, que estableix que han d'anar soterrades o amb cable trenat. En el marc del Programa Avilínia del Govern de les Illes Balears i ENDESA, s'han corregit 1.500 suports des del 2005.

2. Enverinament il·legal dirigit a depredadors

Malgrat que després del brot a mitjans dels 2000 els casos comencen a ser més ocasionals, no es pot abaixar la guàrdia davant aquesta amenaça greu, sobretot per als carronyaires com el voltor negre, el milà i la miloca. S'ha preparat un pla d'acció contra el verí a les Balears el 2018. A les Illes Balears s'han registrat 292 episodis d'enverinament de fauna entre 1990 i 2017. La majoria d'aquests casos estan vinculats a males pràctiques cinegètiques, a disputes entre veïns i a la protecció del bestiar, principalment, dels corbs. Tres casos han acabat amb la condemna dels autors per via penal (dos a Mallorca i un a Menorca), amb penes de presó, indemnitzacions i inhabilitació temporal per exercir la caça.

3. Enverinament secundari per rodenticides

El milà a Mallorca ha sofert entre 2015 i 2018 greus episodis de mortalitat per raticides anticoagulants amb 30 exemplars morts (la majoria polls).

4. Tirs

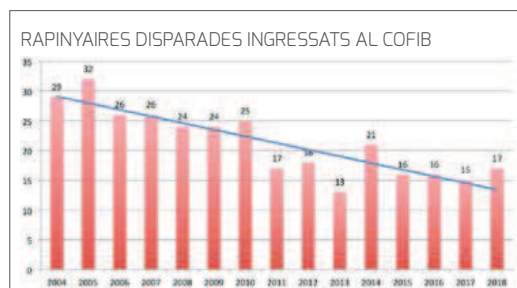
Entre 2004 i 2016 es tenen dades de quatre milans i una àguila peixatera víctimes de tirs. Si bé l'evolució d'aquesta causa de persecució directa va minvant i no afecta dràsticament espècies catalogades, se n'ha detectat un repunt en els dos darrers anys, que ha afectat sobretot falcons pelegrins. També el 2018 es va trobar la primera àguila coabarrada amb perdigons des de l'inici de la seva reintroducció el 2011. Els motius poden tenir a veure amb rapinyaires que cacen a corral, falcons pelegrins que ataquen coloms de columbòfils, confusions amb espècies cinegètiques, notícies d'atacs de rapinyaires a bens i, també, amb una mal entesa competència amb els rapinyaires per part de caçadors, juntament amb actituds de persecució sistemàtica, que ja són menys habituals que dècades enrere.

Altres amenaces directes

Són l'ofegament a safareigs, col·lisions diverses (avions, cables elèctrics, parcs eòlics, aerogeneradors domèstics, vehicles o tancats de filferro espinós).

Agent de medi ambient aixecant el cadàver d'una àguila coabarrada morta sota una estesa elèctrica.

Evolució del nombre de rapinyaires disparats a Mallorca i ingressats al Centre de Recuperació del COFIB. Font: COFIB

AMENACES INDIRECTES

(Impacten sobre la capacitat de la població d'estendre's o sobre les taxes demogràfiques però no hi causen mortalitat)

1. Molèsties per pressió turística i esportiva sobre àrees naturals

Si bé no causa mortalitat, promoure actuacions que incrementin significativament la pressió humana sobre el medi natural i rural sense avaluar-ne les conseqüències ni proposar mesures minimitzadores pot limitar la recuperació demogràfica i geogràfica d'aquestes espècies. Per exemple, el trànsit recent d'excursionistes que ha fet desaparèixer diverses parelles de miloca al Barranc

de Cala Galdana a Menorca i el trànsit de ciclistes i motos de trial a pistes de muntanya causa sovint l'abandonament d'alguna parella de milà a Mallorca. Malgrat que es tanquin els camins, s'ignoren les indicacions freqüentment.

2. Molèsties a la cria per obres, caça de cabres, etc.

El 2012 la Direcció General de Medi Natural va dictar una instrucció dirigida als seus serveis per limitar les molèsties en els entorns de nius i dormidors d'espècies amenaçades per tasques forestals en entorns de 500 m de radi de nius de grans rapinyaires en època de cria i de 300 m dels dormidors comuns. S'ha aplicat satisfactòriament i ha tingut resultats excel·lents. Per altra banda, s'ha detectat que hi pot haver molèsties puntualment durant l'època de cria pel ressò dels tirs per caçar cabres a barrancs i valls.

3. Molèsties per escalada a zones sensibles

L'escalada a les Balears ha causat problemes només de manera puntual a rapinyaires rupicolos. A Menorca fins ara no era una activitat habitual, però va augmentant, sobretot a la costa (psicobloc). L'estricta normativa que s'aplica als espais naturals protegits evita molts de conflictes amb espècies protegides.

AMENACES POTENCIALS

Hi ha altres factors potencialment limitants per a les poblacions, però sense constància que hi actuïn en aquests moments, com per exemple la pèrdua d'hàbitat i de disponibilitat d'aliment per canvis d'usos d'hàbitat, intoxicació per pesticides o col·lisió amb cables de vinyes en espantera.

META I OBJECTIUS DEL PLA

Meta del Pla: Mantenir els rapinyaires diürns de les Illes Balears en un estat de conservació favorable i descatalogar les cinc espècies actualment en perill d'extinció o vulnerables.

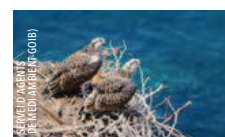
Objectius demogràfics indicadors dels resultats a 10 anys

- ▶ **Milà:** Incrementar parelles fins a 150 a Mallorca i fins a 135 a Menorca.
- ▶ **Miloca:** Mantenir la població de Menorca (50 parelles) i la de Mallorca (1-2 parelles)
- ▶ **Voltor negre:** Incrementar parelles a Mallorca (60 parelles).
- ▶ **Àguila peixatera:** Incrementar parelles (35 parelles), de tal manera que arribin a 7 a Menorca, 4 a Eivissa i que recolonitzi Formentera.
- ▶ **Àguila coabarrada:** Incrementar parelles fins a 15.

Objectius operatius per assolir la meta i els objectius demogràfics

A) MESURES PER AUGMENTAR LA SUPERVIVÈNCIA

- Objectiu 1.** Minimitzar l'electrocució de rapinyaires tant com sigui tècnicament possible
- Objectiu 2.** Minimitzar l'afectació per enverinament
- Objectiu 3.** Eliminar els tirs intencionats a rapinyaires
- Objectiu 4.** Reduir el risc d'ofegament a basses artificials d'aigua
- Objectiu 5.** Col·laborar amb AENA i AESA per disminuir el risc de col·lisió de rapinyaires amb aeronaus
- Objectiu 6.** Avaluar i minimitzar el risc de col·lisió amb cables elèctrics, parcs eòlics, vehicles o cables i filferros

Niu d'òguila peixatera amb dos polls crescuts.

B) MESURES PER A L'INCREMENT DE LA PRODUCTIVITAT

- Objectiu 7.** Identificar i prevenir molèsties humanes prop de nius de rapinyaires
- Objectiu 8.** Mantenir el sistema per evitar molèsties a nius d'aus catalogades per part de feines autoritzades
- Objectiu 9.** Assegurar la disponibilitat de menjar per a carronyaires
- Objectiu 10.** Augmentar la productivitat i afavorir l'expansió de l'òguila peixatera i el voltor negre

C) MESURES PER A LA PROTECCIÓ DELS RAPINYAIRES MIGRATORIS

- Objectiu 11.** Millorar el coneixement i la protecció dels rapinyaires migratoris

D) MESURES DE SEGUIMENT DE LES ESPÈCIES

- Objectiu 12.** Seguiment regular de les poblacions reproductores de rapinyaires catalogats i altres d'especial interès
- Objectiu 13.** Seguiment dels factors d'amenaça per als rapinyaires de les Balears

E) MESURES DE PARTICIPACIÓ, COORDINACIÓ I DIFUSIÓ DEL PLA

- Objectiu 14.** Impulsar la participació d'altres organismes i entitats i també d'altres sectors en la conservació dels rapinyaires a les Balears
- Objectiu 15.** Assegurar una adequada aplicació i seguiment dels resultats del Pla
- Objectiu 16.** Difondre el Pla i els seus resultats entre la població balear

SERVEI D'AGENTS DE MEDI AMBIENT

El Servei d'Agents de Medi Ambient du a terme un inventari de les vies d'escalada i també desmunta les vies a zones sensibles, com es mostra a la imatge.

ACCIONS DE RECUPERACIÓ I CONSERVACIÓ

A) MESURES PER A L'INCREMENT DE LA SUPERVIVÈNCIA

Objectiu 1. Minimitzar l'electrocució de rapinyaires tant com sigui tècnicament possible

1.1. Mantenir una intensa activitat de revisió d'esteses elèctriques a les àrees de major risc (amb prioritat dins les zones de protecció segons el Reial decret 1432/2008), per tal de detectar punts negres d'electrocució.

1.2. Mantenir el Programa Avilínia (Conveni entre ENDESA i GOIB), per corregir els suports identificats com a més perillosos, destinant-hi fons econòmics suficients, si pot ser també privats.

1.3. Cada tres anys, revisar l'efectivitat de les correccions i aïllaments realitzats.

1.4. Mantenir la base de dades oficial actualitzada amb les torres perilloses, assenyalant si s'han corregit i les revisions posteriors que se n'ha fet per comprovar l'efectivitat dels aïllaments.

1.5. Dur a terme una jornada anual de coordinació i posada en comú sobre electrocucions a les Illes Balears amb l'administració balear ambiental, insular, ENDESA i associacions de conservació.

1.6. Organitzar sessions formatives i d'intercanvi d'experiències, conjuntament i coordinadament amb ENDESA, dirigides a tècnics de l'administració ambiental (tant del GOIB com dels consells insulars), personal tècnic d'ENDESA i personal subcontractat, per tal d'augmentar el seu compromís i l'eficàcia de les mesures.

El xoriguer o xòric, està protegit i la seva intervenció és clau en el control de plagues d'insectes i rosegadors.

ANDREW ASBURY/SHUTTERSTOCK

Objectiu 2. Minimitzar l'afectació per enverinament

Les accions per assolir aquest objectiu es remunten al Pla d'Acció per a l'Erradicació de l'Ús II-legal de Verí en el Medi Natural a les Illes Balears.

Objectiu 3. Eliminar els tirs intencionats a rapinyaires

3.1. Efectuar un estudi sociològic del perfil del caçador actual, ramaders, dels nous habitants de fora vila (rururbanització) i columbòfils, entre d'altres, per tal d'avaluar els factors que influeixen en aquests comportaments delictius i plantejar les estratègies de gestió que s'ajustin millor per disminuir-los.

3.2. Definir un protocol d'investigació de casos d'espècies protegides tirotejades, tot establint un canal de cooperació específic entre el Servei de Caça dels consells insulars, el Servei d'Agents de Medi Ambient i el Servei de Protecció d'Espècies per tal d'aconseguir condemnes exemplars. Incloure l'establiment d'una base de dades conjun-

ta per detectar punts negres i promoure mesures cautelars.

3.3. Incrementar la contundència de la resposta on s'han trobat aucells tirotejats fins on sigui possible partint de les proves trobades, per exemple, incrementant la presència inspectora o instruint diligències prèvies.

3.4. Millorar les anàlisis amb tècniques forenses en el cas d'aixecament de cadàvers possiblement tirotejats, organitzant un curs formatiu especialitzat.

3.5. Realitzar una campanya divulgativa dirigida als caçadors i altres sectors susceptibles d'atemptar contra rapinyaires, d'acord amb les conclusions de l'acció 3.1 i difondre regularment un decàleg de bones pràctiques cinegètiques.

Objectiu 4. Reduir el risc d'ofegament a basses artificials d'aigua

4.1. Als safareigs i basses artificials amb risc d'ofegament de rapinyaires s'instal·laran sistemes per facilitar-ne la sortida de l'aigua, o bé flotadors fabricats amb material reciclat (palets, suro blanc) o bé escales laterals. Es posarà atenció a facilitar l'ús de la bassa o safareig per part dels helicòpters de lluita contra incendis amb Bambi bucket, fent el flotador a una vora del safareig.

4.2. Divulgar-ho entre agricultors i propietaris mitjançant un fullet en tres idiomes (català, castellà i anglès).

Objectiu 5. Col·laborar amb AENA i AESA per disminuir el risc de col·lisió de rapinyaires amb aeronaus

5.1. Proporcionar autoritzacions i assessorament tècnic per a l'aplicació de les mesures consensuades prèviament amb els comitès de fauna dels aeròdroms de les Balears, per millorar la gestió dins l'entorn de 13 km de radi d'aquests dos aeròdroms, de manera que es minimitzi l'atracció a rapinyaires grossos, en aplicació del Reial decret 584/1972 de servituds aeronàutiques, modificat pel Reial decret 297/2013.

5.2. Augmentar la coordinació amb els comitès de fauna dels aeròdroms a les Illes Balears (especialment els de Son Bonet i Palma), organitzant grups de treball específics entre AENA i tècnics del Servei de Protecció d'Espècies, per tal de facilitar l'intercanvi d'incidències, la seva avaluació i proposta de mesures minimitzadores del risc de col·lisió d'avions amb aus grosses.

5.3. Dur a terme un estudi per tal de conèixer les rutes de vol segons l'època de l'any i la meteorologia per part dels voltors negres i lleonats a l'illa de Mallorca, mitjançant el marcatge amb sistemes GPS que indiquin l'altitud a un 10-20% de cada població.

5.4. Proporcionar als usuaris de petits aparells de vol (ultralleugers, paramotors, ala delta motor, etc.) la ubicació de zones d'elevada densitat de rapinyaires (sobretot penyals) on el risc d'interferir amb el vol d'un gran rapinyaire és elevat.

Objectiu 6. Avaluar i minimitzar el risc de col·lisió amb cables elèctrics, parcs eòlics, vehicles i filferros

6.1. Actuar a la fase de planificació dels projectes per tal d'evitar la instal·lació de parcs eòlics i tancaments de filferro amb pues a zones freqüentades per rapinyaires.

6.2. Dur a terme inspeccions sota esteses elèctriques de zones d'elevada densitat de rapinyaires per avaluar el risc de col·lisió amb cables elèctrics a les Balears.

6.3. Identificar els punts negres d'atropellaments de mamífers (amb prioritat dins els espais protegits), avaluar l'ús que en fan els rapinyaires i prendre mesures per abaixar la velocitat dins els trams que es considerin de major risc d'atropellaments.

6.4. A les noves vinyes en espallera, promoure l'ús de sistemes alternatius no perjudicials per a l'avifauna en general i rapinyaires en particular, mitjançant un condicionament en la instal·lació de noves vinyes en espallera, almanco, dins la Xarxa Natura 2000.

B) MESURES PER A L'INCREMENT DE LA PRODUCTIVITAT

Objectiu 7. Identificar i prevenir molèsties humanes prop de nius de rapinyaires

7.1. Als punts on s'hagin pogut intuir possibles molèsties a nius de rapinyaires catalogats, organitzar un seguiment acurat des de l'inici de la temporada de cria, per confirmar si hi ha molèsties i quin n'és l'origen. Aquest seguiment es pot fer amb voluntaris, mitjançant parament fotogràfic o altes mitjans per evitar dedicar-hi moltes hores de personal qualificat. Quan s'hagin identificat les causes concretes de les molèsties greus, es prendran mesures ad hoc, com desviar camins temporalment i vigilància.

7.2. En el cas concret de l'àguila peixatera, promoure un estudi sobre el trànsit marítim prop de nius ocupats per detectar si causa un efecte sobre paràmetres reproductors i, si s'escau, es proposaran mesures per minimitzar-ho.

7.3. Revisar regularment la informació que es difon a xarxes socials sobre activitats al medi natural (geocerca, parapent, escalada, Wikiloc, etc.) per si poden interferir amb rapinyaires protegits.

7.4. Redactar un document orientatiu de bones pràctiques d'activitats rurals per a la protecció dels rapinyaires.

7.5. Delimitar les àrees sensibles per a rapinyaires amb accés obert al públic per tal d'informar-ne els ajuntaments, consells insulars, altres departaments i serveis del Govern de les Illes Balears per facilitar la planificació d'activitats massificades (com curses, rutes excursionistes, activitats esportives, etc.). Assegurar que es tenen en compte també dins els plans de gestió en tramitació per espais de Xarxa Natura 2000.

7.6. Enviar anualment una carta informativa a grups de muntanyisme, d'escalada, empreses de turisme actiu, etc., per recordar-los que no planifiquin activitats a les àrees sensibles du-

rant l'època de cria, per tenir en consideració les seves opinions i oferir-los una xerrada sobre el Pla Terrassa.

7.7. Detectar vies d'escalada a penyals de cria de rapinyaires i desmuntar-les, si escau. Hi pot ajudar la revisió de les vies que es difonen a pàgines d'Internet i a guies d'escalada.

7.8. Considerar la idoneïtat i necessitat de senyalitzar determinades àrees sensibles per a espècies catalogades, sempre que no resulti contraproduent per a l'espècie. Una espècie que pot requerir mesures en aquest sentit és l'arpella cendrosa, si cria a conreus de cereal.

7.9. Gestionar, des de la Conselleria de Medi Ambient davant Aviació Civil, l'emissió d'una ordre per a evitar vols d'aeronaus a baixa altura durant els mesos de cria per damunt les zones de nidificació i informar dels períodes sensibles que han d'evitar per a espècies catalogades de rapinyaires (excepte els d'emergències, com ara rescats o incendis). Mantenir-ne informades també les autoritats aeronàutiques civils i militars, empreses privades d'avionetes i helicòpters i clubs privats. Avaluat l'ús de drons.

Objectiu 8. Mantenir el sistema per evitar molèsties a nius d'aus catalogades per part de feines autoritzades

8.1. Assegurar que segueix fluint informació actualitzada regularment de la ubicació dels nius i dormidors entre el Servei de Protecció d'Espècies i el Servei Forestal, amb la col·laboració sobre el terreny dels agents de medi ambient per continuar amb l'aplicació efectiva de la Instrucció de la Direcció General de Medi Natural de 2012 per limitar les molèsties entorn dels nius i dormidors de tractaments vegetals, tales, ús autoritzat de foc, etc.

8.2. Assegurar que la informació sobre la ubicació d'espècies sensibles arriba també a altres serveis que han de donar autoritzacions, com el Servei de Planificació al Medi Natural i de Projectes d'Espais Naturals, entre d'altres.

8.3. Compartir informació sobre zones sensibles al renou de la caça de cabres amb el Servei de Caça del Consell de Mallorca per tal que es pugui programar.

8.4. Establir mecanismes de col·laboració entre el Consell Insular de Menorca i el Servei de Protecció d'Espècies per desenvolupar tasques de seguiment de fauna.

Objectiu 9. Assegurar la disponibilitat d'aliment per a carronyaires

9.1. Aprovar el Decret de necròfagues.

9.2. Incrementar el nombre de menjadores específiques per a vultors i milans. Cal potenciar acords amb ramaders i propietaris, perquè, d'acord amb la normativa sanitària vigent, els cadàvers d'ovelles i cabres puguin ser aprofitades pels carronyaires, tant a les menjadores existents com a altres noves localitats.

9.3. Seguir practicant el control de cabres a finques públiques de Mallorca, de manera que afavoreixin els carronyaires, promocionant l'ús de municions sense plom sempre que sigui possible.

9.4. Promoure que el control de cabres a finques privades afavoreixi els carronyaires.

9.5. Avaluat, almanco cada cinc anys, la biomassa d'aliment disponible per a vultors a Mallorca i fer una revisió de l'evolució de la ramaderia a Menorca.

9.6. Fer valer les activitats que més afavoreixen els rapinyaires mitjançant una estratègia agrorramadera i cinegètica de foment dels rapinyaires a les Balears amb propostes concretes de bones pràctiques (com per exemple, accions per a la recuperació del conill).

9.7. Impulsar el disseny i l'aplicació dels plans de gestió de les ZEPA, de manera que garanteixin i impulsin les d'activitats ramaderes favorables per a les poblacions de rapinyaires, seguint les propostes de l'Estratègia d'aus agràries de les Illes Balears.

Objectiu 10. Augmentar la productivitat i afavorir l'expansió de l'àguila peixatera i del vultor negre

10.1. Reconstruir nius i la ubicació de reclams a zones favorables, en particular a Eivissa i Formentera, i a Menorca (fins i tot a zones interiors, com el Parc Natural de s'Albufera des Grau); també a zones de la costa mallorquina adients i encara no recolonitzats.

10.2. Fer la translocació de joves a partir de nius amb tres ous. Amb l'anterior pla de recuperació de l'àguila peixatera es van dur a terme traslocacions experimentals amb èxit. Es retirará el poll més petit dels nius amb tres polls (ja que la probabilitat que el petit suri és baixíssima) i s'alliberaran mitjançant el sistema d'alliberament assistit al Parc Natural de s'Albufera des Grau o a altres localitats favorables. Aquests polls es marcaran, almanco, amb transmissors de ràdio i, idealment, amb GPS.

10.3. Instal·lar plataformes artificials per a vultor negre allunyades de les rutes de muntanya per a facilitar-ne l'expansió i minimitzar molèsties.

C) MESURES PER A LA PROTECCIÓ DELS RAPINYAIRES MIGRATORIS

Objectiu 11. Millorar el coneixement i protecció dels rapinyaires migratoris

11.1. Identificar hàbitats importants, rutes rellevants i llocs de concentració de rapinyaires migratoris i protegir-los, si escau, en aplicació del Raptors MoU del Conveni de Bonn d'aus migratòries. Informar d'aquestes àrees al Servei de Planificació al Medi Natural i al de Gestió Forestal.

11.2. Donar cobertura i avalar el seguiment de rapinyaires en migració realitzats per altres entitats (GORA, espais protegits), per exemple, facilitant l'ús de refugis públics i de logística per a observadors, l'aval davant propietaris, etc.

11.3. Fer valer els dos punts d'observació principals de rapinyaires en migració amb cartells informatius (Albercuix i Cap de ses Salines).

D) MESURES DE SEGUIMENT DE LES ESPÈCIES

La verificació dels resultats de les accions de recuperació i conservació requereix un seguiment de les espècies. El seguiment regular de les poblacions permet també la detecció precoç d'altres factors limitants que pugin requerir actuacions de conservació, la qual cosa és rellevant considerant que es tracta d'espècies molt vulnerables, en part, per la seva insularitat. A més, també és important fer un seguiment de l'aplicació del Pla i potenciar la participació de voluntariat en el seguiment d'aquest (ONG i voluntaris).

Objectiu 12. Fer un seguiment regular de les poblacions reproductores de rapinyaires catalogats i altres d'especial interès

12.1. Dur a terme censos complets o indicatius de la població reproductora de les espèci-

es següents. Per executar aquest programa de seguiment, el Servei de Protecció d'Espècies podrà comptar amb la participació d'altres organismes i associacions, com pot ser el cas de l'Agència de la Reserva de la Biosfera de Menorca, la Fundació Natura Parc per a l'àguila coabarrada en el marc del projecte AQUILA a-LIFE fins al 2022 o el GOB, la SOM a Menorca, GORA, SEO-Virot i altres voluntaris.

12.2. Incorporar els resultats dels censos al Biotles anualment. Els punts concrets d'espècies catalogades arribaran a altres serveis i entitats per assegurar la protecció dels nius dels rapinyaires (vegeu les accions per a l'objectiu 8).

Objectiu 13. Fer un seguiment dels factors d'amenaça per als rapinyaires de les Illes Balears

13.1. Analitzar les causes de mortalitat dels rapinyaires, procurant la recollida i anàlisi necessàries d'una mostra significativa dels exemplars ferits o morts dels quals es tingui coneixement (amb prioritat a les espècies catalogades), així com l'anàlisi d'ous no desclous i de polls petits morts que puguin ser recuperats als nius durant el marcatge i de potencials contaminants d'exemplars trobats morts (pesticides, plumbisme, etc.). També es poden prendre mostres de polls durant el marcatge per fer anàlisis de contingut de contaminants en sang.

13.2. Dur a terme un seguiment de la situació dels exemplars balears d'àguila peixatera quan siguin fora de les Balears, així com del projecte de reintroducció a la Comunitat Valenciana.

El falcó marí ve a criar a les Balears però passa l'hivern a Madagascar.

ROBERT CASAS

ESPÈCIE	FREQÜÈNCIA DE CENS I PARÀMETRES	MARCATGE PER SEGUIMENT INDIVIDUALITZAT
ESPÈCIES CATALOGADES		
Milà	Anualment, cens de parelles territorials a Menorca i a una comarca rotativament (Tramuntana, Migjorn i Llevant). Cens a dormidors a Mallorca. (Cens coordinat estatal, data no definida)	Marcatge d'una part dels polls amb transmissors GPS
Àguila coabarrada	Anualment, cens de parelles territorials, classe d'edat dels individus territorials, productivitat de polls i supervivència (cens coordinat estatal, 2028)	Marcar el 100 % dels polls amb GPS (fins al 2022, amb AQUILA a-LIFE), després, amb anelles de lectura a distància
Voltor negre	Anualment, nius ocupats (cercant possibles noves parelles) i polls volats. Cens d'individus cada 10 anys (el proper al 2020) (cens coordinat estatal, 2026)	Als nius accessibles, es marcaran els polls, almanco, amb anelles de lectura a distància. Vegeu l'acció 5.3 per al marcatge GPS.
Miloca	Cada 5 anys, cens de parelles territorials a Menorca i paràmetres reproductors (s'avançarà la data si hi ha indicis de problemes). Cens a Mallorca i polls volats, i control a menjadores amb parament fotogràfic (cens coordinat estatal, 2028)	Anellament i polls amb transmissors, sobretot a Mallorca
Àguila peixatera	Anualment, cens de nius ocupats i paràmetres reproductors (mínim, polls volats i, si és possible, mida de la posta) (cens coordinat estatal, 2028)	Tants polls com sigui possible amb anelles de lectura a distància i dos polls per illa amb GPS
ALTRES ESPÈCIES D'ESPECIAL INTERÈS		
Voltor lleonat	Anualment, nius ocupats i polls volats (cens coordinat estatal, 2028)	--
Arpella	Anualment, nius ocupats i polls volats (PN Albufera i Menorca) (cens coordinat estatal, 2026)	--
Arpella cendrosa	Anualment, detecció de possibles nius al Pla de Mallorca (cens coordinat estatal, 2026)	--
Aligot	Anualment, cens de nius ocupats (cens coordinat estatal, data no definida)	--
Àguila calçada	Cada 10 anys, cens de territoris ocupats (2019) (cens coordinat estatal, data no definida)	--
Xoriguer	Densitats a través de programes de seguiment	--
Falconet	Registrar cria esporàdica a Menorca	--
Falcó marí	Anualment, a ENP (sa Dragonera, es Vedrà, es Amunts, Tagomago i Cabrera); cada 4-5 anys, Serra de Tramuntana i cada 10 anys, cens complet (cens coordinat estatal, 2028)	--
Falcó	Cada 10 anys, cens de parelles territorials complet (cens coordinat estatal, 2028)	--

E) MESURES DE PARTICIPACIÓ, COORDINACIÓ I DIFUSIÓ

Objectiu 14. Impulsar la participació d'altres organismes i entitats i també d'altres sectors en la conservació dels rapinyaires a les Balears

14.1. Fomentar la participació de voluntaris i associacions de conservació a les accions que així ho requereixin i ho permetin, com per exemple els recomptes i la vigilància de nius, però també el recull de citacions ornitològiques que puguin ser rellevants per al seguiment de les poblacions (com la miloca a Mallorca, l'arpella cendrosa o la migració).

14.2. Involucrar altres sectors en l'execució d'aquest Pla i en el seguiment i la conservació dels rapinyaires. A més de les accions de recuperació i conservació específiques per a cada sector, se'ls demanarà col·laboració en la difusió dels objectius de conservació del Pla.

14.3. Amb aquells sectors més involucrats, compartir regularment els resultats del Pla i intercanviar informació per tal d'afinar l'aplicació de les accions que puguin resultar més dificultoses.

14.4. Disposar d'un registre d'ens i entitats que donin suport als rapinyaires a les Balears, que es farà públic a la pàgina web del SPE; cada un d'aquests rebrà una certificació, com per exemple: autoritats locals (consells insulars i ajuntaments i mancomunitats), associacions de fotògrafs de natura que aportin observacions d'aus marcades amb anelles, ens del món cinègic, federació i associacions de muntanya (escaladors, excursionistes, etc.), pescadors i navegants, empreses d'activitats d'oci i turisme actiu, propietaris i arrendataris de finques amb nius d'espècies catalogades i safareigs, etc.

Objectiu 15. Assegurar una adequada aplicació i seguiment dels resultats del Pla

15.1. Establir un comitè tècnic de seguiment del Pla format pel cap del Servei de Protecció d'Espècies, el tècnic responsable del SPE i tècnics d'altres administracions, així com els experts contractats per a l'execució del Pla i les ONG que actuin en protecció de rapinyaires. Aquest Comitè de Seguiment estarà en contacte freqüent i, en tot cas, es reunirà de manera presencial o virtual una vegada cada any per repassar els resultats i organitzar les accions de l'any següent.

Objectiu 16. Difondre el Pla i els seus resultats entre la població balear

16.1. Fer difusió a la pàgina web del Servei i a les xarxes socials de la Conselleria de Medi Ambient dels principals resultats del Pla (censo, marcatges, actuacions de conservació, etc.). Emetre notes de premsa (almanco dues cada any). Crear una secció a la pàgina web per a cada una de les espècies, en la qual hi haurà un document resum que es pot descarregar en PDF amb informació actualitzada sobre les seves poblacions, tendències (amb gràfiques) i problemes (fitxes resum del seguiment de la població).

16.2. Anualment, s'organitzarà un Dia dels Rapinyaires, a partir de 2023, atès que fins al 2022 el projecte AQUILA a-LIFE (Fundació Natura Parc) organitzarà el Dia de l'Àguila, que també es pot integrar dins el Pla Terrassa. Es tractarà d'un esdeveniment de caire festiu dirigit a la ciutadania en general, si pot ser a diferents illes.

16.3. Editar material divulgatiu divers sobre el Pla Terrassa dirigit als escolars i a diferents sectors: fullets, Quadern de Natura sobre serveis ecosistèmics, exposició itinerant, xerrades informatives i articles divulgatius.

ALTRES OBLIGACIONS ADMINISTRATIVES

PREVENCIÓ DE RISCS

a) Les declaracions i avaluacions d'impacte ambiental, com també les memòries ambientals dels procediments d'avaluació d'impacte, prestaran una atenció especial a l'afecció de les actuacions sobre aquestes espècies; principalment, als canvis d'ús del sòl, la creació d'accessos a l'entorn de les zones de reproducció o dormidors, o la construcció d'infraestructures que incrementen el nivell de molèsties a l'entorn dels llocs de nidificació. En aquest sentit, es tendran en consideració les àrees sensibles per a rapinyaires delimitades a l'acció 7.4. Com a radi indicatiu per analitzar cas per cas la possible incidència, es consideraran els reflectits en el quadre de l'apartat c), especialment si hi ha contacte visual directe.

b) En les autoritzacions que pugui produir l'òrgan competent en matèria de gestió de la Xarxa Natura 2000 i d'espais naturals protegits, s'ha d'avaluar l'impacte sobre aquestes espècies, amb un informe específic del Servei de Protecció d'Espècies, si escau.

c) Assegurar que les mesures favorables per a les espècies de rapinyaires diürns, en desplegament del Pla actual, siguin incloses als PORN i PRUG dels espais protegits (autoritats de parcs i reserves).

Aquest radi de distància mínima tenen un caràcter general, i pot haver casos particulars en que sigui raonable modificar-los a l'alça o a la baixa en funció de variables de molt diversa natura (usos tradicionals o

	NIUS DURANT CRIA		DORMIDORS COMUNALS
Milà	Febrer a juny	500 m	Octubre a febrer
Miloca	Març a agost	500 m	Tot l'any
Voltor negre	Gener a agost	500 m	--
Voltor lleonat	Desembre a juliol	500 m	--
Falcó peregrí	Febrer a juliol	100 m	--
Falcó marí	Juny a setembre	100 m	--
Àguila coabarrada	Febrer a juliol	500 m	--
Àguila peixatera	Febrer a agost	500 m	--
Àguila calçada	Febrer a juliol	100 m	--
Aligot	Març a juliol	100 m	--

Distàncies mínimes recomanades de tranquil·litat als voltants dels nius i dormidors per a les espècies més sensibles a molèsties del Pla Terrassa (es consideren els mesos complets) dins cada conca visual.

RUBEN CASAS

El voltor lleonat va colonitzar les Balears de manera espontània, al 2008, des de la península Ibèrica.

existents, caràcter de les aus, relleu i característiques del lloc). És necessari identificar el procediments d'aplicació d'aquests criteris, a través de normativa oficial, amb la millor difusió de la informació (senyalització *in situ*, mapes, app mòbil).

► **Revisar les catalogacions de les espècies catalogades:** Atès que l'objectiu és que les espècies catalogades deixin d'estar-hi, en acabar el Pla (previst per al 2029), si més no abans, es revisarà la catalogació de les cinc espècies catalogades per si es poden descatalogar d'acord amb el Decret 75/2005.

► **Impuls a la cooperació interautonòmica i internacional:** S'informarà al Ministeri de Medi Ambient dels resultats del Pla, per tal que pugui incorporar-los a l'informe que es remet regularment per donar compte del compliment del Raptor MoU del Conveni de Bonn. Es mantindrà contacte freqüent amb associacions d'àmbit internacional i

estatal per intercanviar experiències de conservació i fer valer la tasca de conservació que es farà a les Illes Balears. Igualment, es contribuirà als censos coordinats estatals (vegeu la taula de l'acció 12.1) que promou SEO/BirdLife.

► **Promoció de recerca científica:** Es donarà suport a línies de recerca aplicada sobre les poblacions de rapinyaires a les Balears (demografia, longevitat, incidència de factors limitants potencials, etc.). S'afavoriran tasques de col·laboració amb les autoritats ambientals d'alguns països del nord d'Àfrica i/o entitats conservacionistes locals per tal d'impulsar campanyes de sensibilització vers l'àguila peixatera en aquells països.

► **Centres de recuperació:** Es dotarà adequadament el COFIB per tal que pugui col·laborar en l'aplicació del Pla Terrasse, en particular amb un registre estandarditzat i detallat dels casos de mortalitat no natural.

VIGÈNCIA

Aquest Pla es mantindrà vigent durant deu anys, després dels quals es revisarà el grau d'assoliment dels objectius. Si l'estat de conservació dels rapinyaires no ha canviat i les mesures proposades encara són vigents, es prorrogarà automàticament durant cinc anys més.

PRESSUPOST

Amb caràcter estimatiu, les inversions necessàries per al desenvolupament del Pla queden detallades a la taula següent, on no s'han quantificat els costos dels mitjans propis de la Direcció General o del COFIB. A més, algunes empreses privades podran contribuir al finançament d'algunes d'aquestes actuacions, així com altres administracions o ONG. El pressupost fa un total de 822.000 euros per als primers cinc anys.

El seguiment de les poblacions de rapinyaires és fonamental per tal de conèixer l'eficàcia de les mesures de conservació aplicades.

GRUP D'ACCIONS	PARTIDA ÚNICA	PARTIDA ANUAL
Objectiu 1. Minimitzar l'electrocució de rapinyaires tant com sigui tècnicament possible		111.000
Objectius 2 a 6. Prevenció i correcció d'altres factors de mortalitat no natural		15.400
Objectius 7 a 10. Increment de la productivitat	10.000 (capacitat càrrega carronyaires)	16.800
Objectiu 11. Seguiment de rapinyaires migratoris		
Objectius 12 i 13. Seguiment de les espècies	6.000 (individus de voltor negre); 15.000 (cens d'àguila calçada)	7.000 (marcatges peixatera i milà)
Objectius 14, 15 i 16. Participació, coordinació i difusió del Pla		6.000
TOTAL	31.000	153.200 x 5 anys = 766.000

G CONSELLERIA
O MEDI AMBIENT
I I TERRITORI
B

RUBEN CASAS

Voltors negres

Hi col·labora

